

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefranklanih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list in članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 3113

Depolitizacija državnega uradništva

Uradnikom je prepovedano vsako kazanje strankarske pripadnosti in strankarsko delovanje na kakršenkoli način. Prepovedano jim je ne samo uporabljati ne oblasti in položaja v strankarske namene, vplivanje na podrejene državne in samoupravne nameščence in državljane sploh v smeri strankarsko političnega delovanja kakor tudi strankarsko ravnanje v službi iz strankarskih razlogov, temveč je pod kazensko sankcijo prepovedano tudi podpiranje delovanja političnih strank, čeprav so dovoljene.

Iz okrožnice notr. ministra.

Narod pa verjame svojim sodnikom le tedaj, kadar je prepričan, da so neodvisni, zato je dolžnost varovati in dvigati avtoriteto sodnikov, to pa se more doseči pravno le z zagotovitvijo popolne sodne neodvisnosti.

Iz govora min. predsednika na kongresu pravnikov.

Te javno razglašene in po časopisih objavljene smernice in načela dveh glavnih predstavnikov vlade naj ne veljajo samo za upravne uradnike in sodnike-pravnike, ampak za vse državne nameščence, izvrševalce zakonov in posredovalce med narodom in državno upravo. Potrebno je, da si te besede in ta načela zapomnijo tudi vsi državljani, posebno pa politiki in narodni poslanci, ki so proti tem važnim načelom tako pogostokrat grešili in potiskali uradništvo kljub vsem odporom v škodljivi politični vrvež.

Slovenski učitelji, ki smo že od vseh začetkov obstoja svojega stanu najbridkeje in najusodnejše občutili politično odvisnost, nešteta zapostavljanja in preganjanja, sprejemamo iskreno in s polnim zaupanjem navedene izjave. V njih vidimo svojo rešitev, zdrav razmah stanu in neoviran razvoj naše šole.

Na podlagi uvodoma objavljenih načel in zahtev je napisal »Slovenec« v svoji 720. številki članek o depolitizaciji državnega uradništva.

Z načelnimi izvajanjem tega članka se slovenski učitelji povsem strinjamo in jih toplo pozdravljamo z edino željo, da bi jih tudi vsi sedanji in bodoči politiki iskreno in tako dosledno izvajali, kakor so napisana.

Državni uradniki, posebno pa učitelji, si ničesar bolj ne želimo kakor to, da se nas ne goni v strankarsko vrvenje, ampak pustijo miru in se nas zaščiti pred vsem in vsakomur, da bomo mogli mirno in nemoteno posvetiti vse svoje sile izključno šoli in vzgoji mladine in tako uspešno služiti narodu.

To pa niso naše besede od danes ali večraj, napisane pod kakim pritiskom ali pod vtisi zgoraj navedenih izjav. Znana je naša deklaracija iz leta 1926., v kateri smo že pred devetimi leti jasno in odločno zahtevali depolitizacijo stanu ter enotno, nepolitično stanovsko organizacijo. Čeprav smo bili za ta odločni in pravilni nastop deležni od vseh strani bridkih udarcev, sumničeni in zasmejavani, je šla učiteljska organizacija preko vseh ovir po začrtanih smernicah. Podprta od krepkega jedra zavednih učiteljev, se je borila in se še bori za sprejeta načela deklaracije, ne glede na peščico onih, ki so jih premamile in zaslepile politične strasti, vabljuje obljube in dovoljive dobrine dnevne politike.

Dokumenti odločnega stremjenja po depolitizaciji učiteljstva so tudi nešteti sklepi in resolucije organizacijskih skupščin in članki v stanovskih glasilih.

Vedno znova smo povdarjali, da smo učitelji in vzgojitelji vsega naroda, vseh slojev, ne glede na njihovo opredelitev in politično pripadnost, zato hočemo uživati ugled in zaupanje vseh. Besede ministrskega predsednika, izgovorjene sodnikom, veljajo prav tako učiteljem. Narod bo zaupal svojim učiteljem samo tedaj, kadar je prepričan, da so neodvisni. Zato je dolžnost varovati in dvigati avtoriteto učiteljev, to pa se more doseči le z zagotovitvijo popolne neodvisnosti šole in učiteljstva od dnevne politike.

Odločno smo in bomo odklanjali stremjenja režimov, ki so in bodo hoteli ovirati naša prizadevanja za dosego depolitizacije šole in učiteljstva.

Vemo sicer, da podlegajo od časa do časa in pod posebnimi pritiski, ali pa tudi brez njih, posamezniki vladajoči politični sili, ki jim nudi trenutno več koristi kakor realna stanovska organizacija. Takih oportunistov in konjunkturistov ne manjka v nobenem stanu, kako naj bi bile izjeme v našem. So to slabi, ki se znajo hitro upogniti, prilagoditi novim razmeram in v vsakem primeru kaj hitro splavati na površje, kakor olje na vodi. Te vrste ljudi, ki so žalostni reprezentanti državne uprave, moramo odločno odklanjati, ker jih niso vzgojile požrtvovalne in nesebične stanovske organizacije, marveč politika in politiki.

Pustite tedaj državnega nameščenca, da bo lahko neovirano in brez vsakih vplivov vršil svoje delo po zakonih. Zaščitite njegovo neodvisnost, pa bo dobil državni nameščenelec zopet potreben ugled in spoštovanje, samozavest in prevdarnost, kar vse je nujno potrebno za objektivno in nesebično uradno delo.

Kolikokrat in kako odločno je učiteljstvo prosilo in zahtevalo, naj se podeljujejo vsa mesta le po sposobnosti, službeni neoprečnosti in deloljubnosti. Vsi vemo, da so bili ti kriteriji zadnji, ker so si političarji lastili pravice nameščenj, premeščenj in podeljevanja služb po svojih partijskih vidikih. Naj bi odločne besede, ki smo jih čitali uvo doma, napravile konec doseganemu delu.

Kolikokrat je prosilo in zahtevalo učiteljstvo zaščite in povdarjalo edino pravilno stališče, naj odloča o šoli in učiteljstvu le pristojna in zato odgovorna prosvetna oblast. Da bi se bilo to vselej zgodilo in strogo brez vpliva dnevne politike in politikov izvajalo zakon, ne bilo bi potrebno popravljati napak, ne o njih pisati. Učiteljstvo bi bilo srečnejše in zadovoljnejše kakor je danes. Šola

bi bila kraj veselega dela in pravo svetišče za učiteljstvo in mladino.

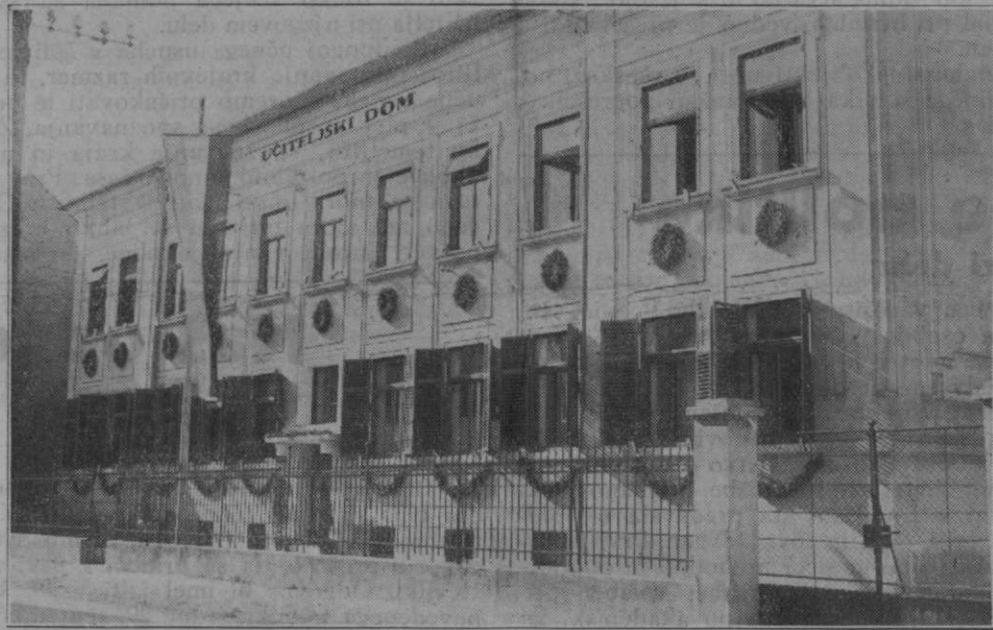
Sedanjša stanja nismo zakrivilji mi, ker smo svoje zahteve in svoje stališče že neštokrat povdarili in ga povdarjamo pravčasno ponovno. Do sedaj so bile naše želje glas vpijočega v puščavi, zato odklanjamo vsako odgovornost. Želimo le, da bi bili sedanjost in bodočnost v tem oziru boljši in pravičnejši.

Resnično depolitizacijo bo pozdravilo ne samo naše učiteljstvo, ampak učiteljstvo vse države z največjim zadovoljstvom. Z njo se mu bo izpolnila najiskrenejša želja in zahteva, za katero se bore najboljši iz naših vrst od kar obstoja učiteljski stan.

Povdarjamo pa, da sprejemamo le resnično depolitizacijo, ki bo veljala za vse državne uradnike, za vse čase in vse režime. Le z resnično depolitizacijo bo postal državni uradnik, posebno še učitelj, pravi predstavnik državne uprave in posredovalec med njo in narodom. Depolitiziran uradnik bo tista iskana rešilna sila, ki bo odločilno pripomogla k rešitvi iz današnjih kaotičnih razmer.

Otvoritev „Učiteljskega doma“ v Ljubljani

Intimna slavnost in blagoslovitev doma. — Plod 40 letnega dela.

Dolga je bila doba 40 let in težke so bile razmere, v katerih je živel v tej dobi učiteljstvo. In vendar je zrno k zrnu zbiralo svoje skromne prispevke, katerih plod je lep, v nedeljo otvorjeni »Učiteljski dom« v Ljubljani. Ni to nova zgradba, marveč le preurejena — bivša »šulferajnska šola«.

V novembru 1934 je zadruga »Učiteljski dom« podpisala pogodbo, s katero je prevzela posestvo Konsumnega društva za Slovenijo. Ob prevratu je kupilo Konsumno društvo to propadlo »šulferajnsko šolo« in jo preuredilo v konzum. Sedaj je poslopje preurejeno in v njem je urejen lep konvikt za učiteljske otroke. In z njega, ki je bil ob otvoritveni slavnosti zelo lepo okrašen, plapolala sedaj jugoslovanska zastava.

Otvoritev doma.

V učilnici se je zbralo lepo število zadrugnikov in povabljenih gostov.

Namesto zadržanega predsednika Vrhovca jih je pozdravil podpredsednik tov. Mihler. Zlasti je veljal njegov pozdrav zastopniku g. bana in banovinskemu nadzorniku tov. Štruklju, dr. Stanku Gogalju kot zastopniku proforskega društva, ravnatelju Hočevarju za meščanske šole, podpredsedniku JUU Todoru Dimitrijeviču, pozdravil je nadalje tov. Završanovo in tajnika sekcije tov. Kumlja, predstavnike naših stanovskih gospodarskih organizacij, za CMD g. Skulja, za Učiteljsko tiskarno Engelberta Gangla, predsednika ljubljanskega učiteljskega društva, zastopnika tiska, inž. Stanka Dimnika kot marljivega svetovaleca pri preureditvi doma in arhitekta Huga Shella.

Nagovor podpredsednika.

V svojem nagovoru je orisal tov. Mihler razvoj dela za Učiteljski dom sledeče: Gospoda! 40 let je minilo odkar se je rodila v učiteljskih vrstah ideja za zgraditev Učiteljskega doma. Bila je dolga, trnjeva in borbena pot, polna upov in hrepenenj, pa tudi trpkih presenečenj in ponižanj. S postavitvijo doma pa je naše učiteljstvo dokumentiralo svojo voljo in vero v lastno moč, obenem pa trdno stanovsko zavednost in požrtvovalnost. Z vinariji in kronami so položili naši idealni predniki pred 40 leti temelje, z dinarji in parami si je sedanja generacija osvojila stavbo.

Misel po ustvaritvi doma je sprožil blagopokojni Jakob Dimnik. Kmalu se je okoli njega zbralo dovolj resnih nesebičnih in idealnih mož. Slava in hvala vsem umrlim ustanovnikom, pa tudi vsem živim prvobornikom, od katerih sta posetila današnjo otvoritev doma gg. Gaberšek Franc in Skulj Franc, ki ju oba prav iskreno pozdravljamo.

Upravnik doma tov. Josip Kobal

Sin blagopokojnega Jakoba inž. Stanko Dimnik, je z arh. Schellom izdelal načrt za praktično preureditev doma in dajal nasvete in navodila ter vodil vse delo brezplačno. Mnogo potov in truda ima nedvomno pa tudi sedanji upravnik doma, tov. Josip Kobal. Tudi njemu gre iskrena zahvala!

Kdor je zadnjih 40 let sledil borbi slovenskega učiteljstva za stanovske in človeške pravice, se mora čuditi velikemu uspehu idealizma in požrtvovalnosti, ker so to uspehi, ki jih ne bo mogla zlahka podreti še tako jaka sila. Nočem razglabljeti, kaj je vzrok, da je moralo miniti 40 let, da smo dobili svoj dom. Prežalostna in pretrpka je pot, ki je za nami. V stremjenju po osamosvojitvi in sprostitvi od tujih vplivov je slovensko učiteljstvo prenehalo z besednim žongliranjem ter pristopilo k ustvarjanju in razširitvi lastnih gospodarskih institucij na temelju stanovske sloge,

VSEBINA:

Depolitizacija državnega uradništva. Otvoritev »Učiteljskega doma« v Ljubljani. Ob odhodu banskega šolskega nadzornika Andreja Skulja. Načela prosvetne politike. Naš odgovor na članek »Rana med učitelji«. LISTEK: Slike iz naše preteklosti. Vprašanje višje učiteljske izobrazbe. Splošne vesti. — Učiteljski pravnik. — Naša gospodarska organizacija. — Mladinska matica. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Inozemsko šolstvo in učiteljstvo. — Novosti na knjižnem trgu.

ki edina lahko prepreči, da nas življenje ne bo na žive in mrtve premetavalo zdaj na levo zdaj na desno, da bomo v državni zajednici res upoštevan in enakovereden činitelj z drugimi stanov vred. Dolgoletno stremljenje po postavitvi Učiteljskega doma je bil klic po osamosvojitvi. Zato reprezentira ta dom voljo in stremjenje vsega učiteljstva dravske banovine. Naj kot tak služi v zatočišču vsemu učiteljstvu, obenem pa naj bo dom učiteljskih otrok, študirajočih v Ljubljani, Internat hoče nuditi dijakom vso oskrbo za časa študija, primerno nadzorstvo in pomoč pri učenju, dati mladini na razpolago snažne in zračne prostore ter nuditi zdravo, tečno in zadostno prehrano.

Z uresničenjem cilja pa ni še prenehalo delo, temveč se je le pomnožilo. Dom je kupljen, prebresti bo pa še treba težave, da bo dom res hiša učiteljskega dela. S posebno hvalečnostjo se spominjamo kr. banske uprave, Učiteljske samopomoči in sreskega učiteljskega društva v Ljubljani za prispevke po 5000 Din. Njih imena hoče Učiteljski dom ovekovečiti na marmorni plošči v vestibulu poslopja. Slovensko učiteljstvo pa dolguje neizmerno zahvalo tudi svojemu največjemu učitelju in voditelju blagopokojnemu Viteškemu kralju. V dokaz naše iskrene zahvale in da za večno počastimo spomin Njega, smo zaprosili na najvišjem mestu za dovoljenje, da sme dom nositi ponosno ime »Učiteljski dom kralja Aleksandra I.«

Po otvoritvenem govoru je šišenski župnik pater dr. Modest Novak izmolil blagoslovitvene molitve in blagoslovil dom. Asistiral sta mu kateheta Ivan Žerjav in Vinko Lavrič, ki sta oba tudi člana učiteljskega udruženja.

Čestitke gostov.

V imenu bana in prosvetnega načelnika je sporočil pozdrave in čestitke banski šolski nadzornik tov. Ivan Štrukelj, ki je tudi v svojem imenu čestital zadrugi za lep uspeh, ki ga je dosegla z otvoritvijo doma. V imenu proforskega društva je izrazil zadovoljstvo ob uspehu učiteljstva g. prof. dr. Gogala, ki je ob tej priliki naglasil potrebo enotne organizacije za vse učiteljstvo, od otroških vrtničaric do univerzitetnih profesorjev. Tov. Todor Dimitrijevič, podpredsednik JUU, ki je nadomestoval zadržanega tov. Dimnika, je v svojem pozdravnem govoru povdarjal konstruktivno delo slovenskega učiteljstva. Za ljubljansko sekcijo JUU je čestital zadrugi k uspehu tov. Kumelj Metod, ki je povdaril, da je vse organizirano slovensko učiteljstvo pripravljeno tudi v bodoče podpirati dom kot je pripomoglo doslej k njega graditvi. Tov. Engelbert Gangl je kot predsednik »Učiteljske tiskarne« povdarjal, da je prav otvoritev doma, h kateri izreka prisrčne čestitke, dokaz, kaj zmore učiteljska vzajemnost. V imenu mariborskega »Učiteljskega doma« je čestital tov. Hren, ki je izražal svojo radost, da se je mariborskemu pridružil sedaj še ljubljanski »Učiteljski dom«. Tov. Hočevar je sporočil največje zadovoljstvo meščanskošolskega učiteljstva ob uresničenju ideje, katero so tudi oni pomagali gojiti v časih, ko so bili še v enotni organizaciji s svojimi osnovnošolskimi tovariši. V imenu »Učiteljske samopomoči« je pozdravil in čestital k uspehu tov. Kocijančič, ki je povdarjal potrebo še nadaljnega prispevanja za dom, ki sicer že stoji a še ni povsem dovršen. Tov. Legat je mnenja, da bi domu lahko mnogo pripomogli tovariši, ki delajo po raznih hranilnicah in drugih gospodarskih ustanovah. — Učiteljstvu je k uspehu čestital tudi g. Kumer, zastopnik poštne službenice. Starosta slovenskega učiteljstva in tudi prvi podpredsednik doma, višji šolski nadzornik in p., tov. Gaberšek se je zahvalil za pozdrave, ki jih je naslovil nanj tov. podpredsednik v pozdravnem nagovoru in želel uspeha domu, ki stoji danes kot realizirana ideja, kateri je stal ob rojstvu pred 40 leti ob strani.

Razgledovanje doma.

Ob nakupu doma je zadruga razpolagala z 950.000 Din, vendar je bilo za nakup še vedno 130.000 Din premalo. Za toliko je bilo tudi posestvo zadolženo. Zadruga je plačala 250.000 Din v gotovini, 300.000 s hranilnimi knjižnicami, za 400.000 Din je pa prevzela hiš poteko.

Takoj lani je začela z adaptacijami in dom primerno uredila, da bo ustrezal vsem zahtevam. Adaptacijski stroški so znašali okrog 250.000 Din. Letos v maju so se izselile stranke in končana so bila zadnja dela. V internatu so zelo zmerne cene, da jih bo lahko zmažoval za svoje otroke tudi učitelj z dežele. Ljubljani bo dom zlasti o počitnicah in o priliki učiteljskih prireditvev v mestu mnogo koristil, saj bo lahko prenočilo v njem mnogo gostov.

Po slovesnostih je prisotne goste vodil tov. Kobal po domu in razkazoval njegovo ureditev. V domu je sedaj že nastanjenih 37 dijakov. Za letos je pripravljenih 40 po-

steli v 5 spalnih sobah. V domu sta tudi dve učilnici, dve sobi za prefekta, bolniška soba in pisarna. Jedilnica je v drugem posloplju, kjer je tudi kuhinja in je tam še prostora za večjo sobo, v kateri bo prostora za 28 posetelji. Toda to bo mogoče preurediti šele v bodoče, če bo zadržati stalo učiteljstvo tudi v bodoče od strani in jo podpiralo z denarnimi prispevki.

Lepa je bila ta skromna slovesnost, ki nas navdaja z zavestjo, da je mogoče realizirati vsako idejo. Dolga je doba 40 let, toda danes stoji tudi naš »Učiteljski dom« in dolžnost nam veleva, da skrbimo za njegov pravičen razvoj in obstoj.

Ob odhodu banskega šolskega nadzornika Andreja Skulja

V zadnji številki »Učiteljskega tovariša« smo čitali, da je bil razrešen vršenja dolžnosti banskega šolskega nadzornika tov. Andrej Skulj. S to vestjo je bilo prizadeto vse slovensko učiteljstvo, ki pozna tov. Andreja Skulja in njegovo delo.

Že l. 1925. je bil sreski šolski nadzornik za ljubljansko okolico. Izkazal se je kot dober

svetovalec v vseh šolskih in pedagoških zadevah, izkazal se je pa tudi kot objektivni in razsoden predstojnik in nadzornik. Vsakdo, ki ga je poznal, je cenil njegovo delo in kot dobremu kmetijskemu strokovnjaku mu je pozneje poverila oblast mesto nadzornika šolskih vrtov. Tudi to funkcijo je vršil v splošno zadovoljstvo nad vse vestno. Prav zaradi svoje objektivnosti, zaradi svojega stvarnega dela, zaradi poznanja slovenskega šolstva je bil že l. 1928. imenovan za oblastnega šolskega nadzornika. Toda, ker to njegovo imenovanje ni bilo izvedeno, mu je bilo poverjeno vodstvo banovinskega šol. odbora, kjer je uspešno deloval za gospodarski dvig našega šolstva.

Za v. d. banskega šolskega nadzornika je bil tov. Skulj imenovan v decembru 1934. Niti eno leto ni bil na tem položaju, toda njegovo blagodejno objektivnost in trezno presojo vseh zadev smo opažali učitelji ves ta čas in ob vsaki priliki. Kot najboljši poznavalec slovenskega šolstva je presojal vsakega učitelja (ico) le, in edino kot učitelja (ico). Pravi zagovornik učiteljskih moralnih pravic, kot je tov. Skulj vedno bil, tudi ne more drugače ravnati.

Ko zapuščala svoje mesto moramo poudariti, da občuti vse slovensko učiteljstvo to kot veliko izgubo. Saj nam je tov. Skulj dobro znan ne samo kot pedagoški delavec in šolski organizator, marveč ga poznamo tudi kot poverjenika UJU in urednika »Učit. tovariša« ter mladinskega pisatelja. Njegovo delo je bilo povsod vidno, stvarno in koristno. Nikoli ni ostajal pri besedah, vedno je prešel tudi k dejanjem.

Preudarnega, objektivnega in vseskozi požrtvovalnega šolnika bomo težko pogrešali.

L.

Načela prosvetne politike

Svoboda učitelja pri delu

Za dosego kulturno-prosvetnih stremeljenj in za uspeh dela udruženja za napredek šole in narodne prosvete, si je postavilo JUU v svoji deklaraciji tudi načelo:

»Svoboda učitelja pri delu, da se lahko usposobi za dovršenega vzgojitelja in principce: akademsko izobrazbo učiteljstva, pedagoško neodvisnost, ekonomsko-socialno preskrbo, stalnost v službi in državljansko enakopravnost in svobodo«.

V članku, ki je izšel pod istim naslovom v predzadnji številki »Učiteljskega tovariša« sem obrazložil najvažnejše temelje, ki so nujno potrebni za razvoj otrokove svobode v šoli. Toda ta je brez učiteljeve svobode pri njegovem delu nemogoča. Eno je posledica drugega — stremeljenje po prvem ustvarja zahtevo po drugem.

Sedanje jugoslovansko učiteljstvo stremi za tem, da naj postane učitelj pri svojem delu, in to predvsem v šoli, dovršen vzgojitelj. Do dovršenosti je potrebnih mnogo stopinj, a če je tudi dana učitelju možnost, da se dviga po vseh stopinjah, ki ga vodijo do dovršenosti, bo mogel doseči najvišjo stopnjo popolnoma

dovršenega vzgojitelja šele tedaj, če je sam popolna osebnost. Toda za razpravo o tem končnem smotru ni tu mesta, marveč si oglejmo predvsem predpogoje, ki jih vsebujejo posamezni, v deklaraciji iznešeni principi.

Na vseh letošnjih banovinskih skupščinah je razpravljalo učiteljstvo o potrebi reorganizacije učiteljske izobrazbe. Na banovinski skupščini v Ljubljani sta predavala o predmetu g. prof. Šilih in tov. Dovgan. Prvi je obravnaval dvojino in sicer prehodno in dokončno obliko učiteljske izobrazbe. V obeh prihaja do zaključne zahteve po akademski izobrazbi. Drugi je postavil zahtevo o dovršeni srednji šoli in dvoletni pedagoški akademiji. Na osnovi vseh sklepov banovinskih skupščin je bil sprejet na glavni skupščini sklep z zahtevo akademske izobrazbe za učiteljstvo. S tem sklepom ni mišljeno, da bi naj bodoči učitelji študirali sedanje fakultete na univerzah, marveč bi morala biti pedagoška fakulteta prilagojena tako, da bi dobili na njej bodoči učitelji vseh kategorij teoretično in tudi praktično podlago za svoje delo v šoli, a bi istočasno študirali tudi pedagoške naučne discipline ter se tako spopolnjevali.

Ciril Petrovc:

Slike iz naše preteklosti

(Nadaljevanje.)

Ze prvi letniki »Učit. tov.« — še bolj pa njegovega predhodnika Šolskega Prijatelja (SP) opisujejo težavne razmere učiteljskega stanu prav zaradi plače. Cela knjiga bi se dala iz tega napisati, ne da bi postala dolgočasna. Koliko tragike je v tem iskanju zaslužka ravno pri takratnem učiteljstvu. Koliko zmožnih ljudi se je taktirno moralno izgubilo in zapilo! — Koliko jih je v svojem delu popolnoma otopelo. Naša mlajša generacija nima prilike, da bi se o tedanjih razmerah dovoljno poučila in s pravim razumevanjem čitala take epizode. Ker sem prepričan, da ne bodo izostale tudi take glade pobiranja bere in drugih zaslužkov po tedanjem učiteljstvu, naj tu napišem nekoliko besed v pojasnilo.

Kjer so se ustanovila kaka šola, se je sestel odbor za šolo vnetih mož in določil kake likšni bodo učiteljevi dohodki. Ta sestavljeni proračun, ki je natančno določal koliko dobi učitelj kot učitelj, kot cerkovnik in kot organist, so tedaj imenovali »fasion«. Dohodke določene v njem je tedaj dobival učitelj ali v denarju, ki so ga ljudje nosili k županu — če so ga — ali k učitelju samemu, ki je vodil v tem svoj posebni zapisnik. To se je godilo redkokoli. Največkrat je dobival učitelj plačo v poljskih pridelkih, ki jih je moral je senj pobirati od hiše do hiše. Najeti je moral voz z voli, ali s konji in pomagača. Na voz je dejal več vreč, za vsako vrsto pridelka eno, in tako obhodil vse vasi in njih hiše v župniji ter se vračal potem s polnimi, večkrat pa

tudi s praznimi vrečami domov. Bila je to nekaka bera, kot jo je pobirala tudi duhovščina. Seveda je bil tu učitelj mnogo odvisen od dobre volje ljudi in še bolj od letine. Pri tem se je primerila marsikaka vesela in smešna epizoda, pa tudi mnogo žalostnih in neveselih, če se je ljudstvo upiralo tem dajatvam. Pogosto se je moral učitelj pobirajoč bero vrniti domov praznih rok in se je v sili večkrat obrnil na oblasti za pomoč. »Učit. tov.« navaja celo primere, ko je moral učitelj z oboženo pomočjo izterjevati bero, če je hotel dobiti to, kar mu je šlo, in če ni hotel živ v zemljo z družino vred. Koliko »goljufov, tatov«, in enakih olepotičenih svojega imena je moral v takih primerih shraniti, večkrat celo vprico otrok, ki so hodili k njemu v šolo — še hušje je bilo pa tam, kjer je učitelj dobival plačo v denarju.

Zato je učiteljstvo te dobe dajalo v svojem glasilu dokaj glasno duška svojemu stremeljenju, in sicer: Bera naj se odpravi. Učitelj naj bo plačan le kot učitelj, cerkovniške službe naj ne opravlja, organizatovski pa le tisti, ki jo hoče prostovoljno za svoj boljsek, a naj bo za to posebej plačan. Namesto bere naj se kmetu in drugim stanovom naloži davek v enaki vrednosti, kot je vredna bera vsakega posameznika. To je učiteljstvo v »Učit. tov.«, ki je bil najvnetejši zagovornik teh učiteljskih stremeljenj tudi doseglo z novim šolskim zakonom iz l. 1869. in s paralelnimi zakoni v deželnih zborih.

Najboljši ironizator preje opisanih razmer v učiteljskem stanu, a obenem najboljši satirični opisovalec tu opaženih tragikomskih dogodkov je pač učitelj Bernard Tomšič iz Metlike, znan tudi po tem, ker je spisal: »Eno prav lepo ino kunlhtno Peissen, ki jo

Dejstvo je, ako hočemo vzgojiti svobodnega otroka, moramo imeti svobodnega, intelektualno in pedagoško zelo močnega učitelja. Takega pa ne more ustvariti dosežanja učiteljska šola, marveč edino le posebna, temu namenu prirojena pedagoška fakulteta na univerzi.

Učiteljstvo občuti pri svojem praktičnem delu stalno pomanjkanje znanja v vseh panogah. Da se spopolnjuje, obiškuje razne tečaje, in prav to dejstvo toliko bolj potrjuje naše zahteve po akademski izobrazbi. Le visoko naobražen in tudi inteligenten učitelj bo mogel nuditi otrokom svobodo v šoli. Slaba ali premala učiteljeva izobrazba pa to izključuje. Prav zaradi otroka je akademska izobrazba učiteljstva nujno potrebna.

Tudi pedagoška odvisnost učitelja v izvrševanju njegovega učnega in vzgojnega poklica v šoli ne more dovesti do vzgoje svobodnega otroka.

Naš šolski zakon iz leta 1929. predvideva delovni princip pouka, toda za izvedbo tega principa je nujno potrebna popolna pedagoška neodvisnost, ki je bila doslej zelo ovirana z raznimi predpisi in učnimi načrti in tudi s predpisanimi učnimi knjigami, kar vse spravljajo učitelja v popolno pedagoško odvisnost. Ako bomo hoteli uvesti v naše šolstvo moderne pedagoške principe in postaviti naše šolstvo na čim višjo stopnjo, bomo morali zagotoviti učitelju predvsem popolno pedagoško neodvisnost.

Ekonomsko-socialna preskrba učitelja spada med glavne principe in pogoje našega dela. Prav danes, ko stoji učiteljstvo pred dejstvom, da so nekateri posamezniki izgubili precejšen del svojih dosežanih prejemkov, je pač naša dolžnost, da najkrepkeje poudarimo prav ta temeljni princip učiteljeve svobode v šoli. Od leta do leta se znižujejo dohodki učitelja, a žal da se pri tem ne misli na pravo in pravilno ekonomsko in socialno preskrbo. Prezadolženost ogromne večine učiteljstva nam priča, da je ekonomska preskrba preslaba in zadevna statistika bi nam pokazala naravnost neverjetne številke. Proučevanje vzroka zadolženosti bi nas dovelo do zaključka, da jo povzročajo po večini le bolezenski primeri v družini. Vse dosežanje socialno zavarovanje učiteljstva sloni na prostovoljni privatni inicijativi, ki pa še ni pognala v vsem stanu pravih korenin. In vendar je prav ekonomsko-socialna preskrba naravnost vitalnega pomena za stan, kot je učiteljski in zato je toliko večjega pomena za svobodo učitelja pri njegovem delu.

Predpogoj učnega uspeha v šoli je temeljito spoznavanje krajevni razmer, in dobre učne uspehe moremo pričakovati le od dela, ki je plod sociološkega spoznavanja. Za vsako temeljito spoznavanje kraja in njegove okolice je potrebno mnogo časa. Prav zaradi tega pa mora imeti učitelj stalnost. Omogočeno mu mora biti, da se lahko brez skrbi posveti proučevanju okolice, spoznavanju

Naš odgovor na članek „Rana med učitelji“

Na članek »Rana med učitelji« v 36. in 37. številki »Gorenjca« z dne 7. in 15. septembra 1935 smo poslali uredništvu dne 23. septembra t. l. v priporočenem pismu svoj odgovor s prošnjo, da se priobči v prvi sledeči številki. Odgovor bi imel iziti v 39. številki navedenega tednika z dne 29. septembra. Ker Gorenjec ni priobčil lojalnega popravka, pri našo svoj odgovor v celoti spodaj.

RANA MED UČITELJI.

Z ozirom na članek, priobčen pod gornjim naslovom v 36. in 37. številki. Vašega tednika, prosim, da blagovolite priobčiti objektivni in resnici na ljubo sledeči naš odgovor:

Deklaracija kakor resolucija sta javen akt XV. glavne skupščine JUU in naslovljena na vsa javnost, torej na vse stanovse brez

Za jesen in zimo!

Tople volnene tkanine za plašče, kostume, obleke, kakor tudi vso drugo manufakturno blago si preskrbite pri znani tvrdki

A. ŽLENDER

LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

Ogromna zaloga najboljših kvalitet Vam nudi bogato izbiro trpežnega blaga, finih vzorcev in barv ter najsolidnejših cen.

Cenjenemu učiteljstvu popust!

ljudi in razmer, kar mu je za vzgojo svobodnega otroka nujno potrebno. Samo ako ne misli na svojo preemestitev, se more učitelj popolnoma posvetiti delu v šoli in izven nje. Stalnost je učitelju in njegovemu delu nujno potrebna.

Za učitelja, najvažnejšega prosvetnega delavca med narodom, je naravnost ponižujoče, da se smejo in morejo vmešavati v vprašanja njegove preemestitve ali nepreemestitve tudi lajki. Tega vpliva se mora učiteljstvo rešiti. Uvesti se bo morala učiteljska stalnost, ker s tem se bo šele začela učiteljeva svoboda, ki je predpogoj otrokove svobode v šoli.

Med predpogoje uspešnega učiteljevega dela spada tudi princip državljske enakopravnosti in državljanske svobode. Ako primerjamo učiteljske disciplinske predpise s predpisi za ostalo uradništvo, tedaj moramo priti do zaključka, da učiteljstvo ne uživa državljanske enakopravnosti. Učiteljstvo bi se moralo v pogledu disciplinskega postopka izenačiti z ostalim uradništvom. To je naša moralna etična potreba, to je naša državljanska pravica. Učiteljstvo vendar ne sme biti izvzeto od pravice in pravičnosti. Državljska enakopravnost je predpogoj učiteljevi svobodi. Učiteljstvo naj bo odvisno le od prosvetnih oblasti in ne od političnih, posveča naj vse svoje sposobnosti šoli in prosveti in s tem narodu, nikakor pa naj se ne smatra za orodje s katerim bi hoteli pridobivati ljudstvo razni politiki in nepolitiki, ki hočejo s svojim lažnim vplivanjem odvzeti šoli in učiteljstvu njegovo pravi namen ter oboje postaviti v službo lastnega egoizma.

Svoboda je za učiteljstvo nujna potreba, a za njegovo delo — pogoj.

Samo svobodni, stalni učitelji morejo vzgajati svobodnega otroka, samo svobodni učitelji morejo s svojim delom zapustiti vidne kulturne sledove za seboj.

—ž

je peu Juri Nabore teja 20. Novembra teja leta 1775. ki je u' an osazheto fero perfhou.« (Izšla je l. 1871. na 3 str. v 4° pri Egerju v Ljubljani. Glej Simoničevo bibliografijo str. 374.) Nekateri se niso razumeli in so se jezili — drugi so se smejali. Posebno so bili hudi na vrstice:

Kir bo jabuk dost' pr'nesu,
(v šolo namreč)
Tist' bo dobro glavu' mov,
A' za' ušesa ga' bom stresu,
Kir bo prazen k' men' pr'šou.

Še vse zanimivejše dve črtici je pa priobčil Bernard Tomšič v S. P. l. 1854; kjer opisuje vse težave učiteljstva pri pobiranju svoje plače. Zelo zanimiva je za nas tudi dr. Lahova študija: Šmarnski šomašter in njegova doba.

Bernard Tomšič je spisal: Smešnico in resnico. Ne bom napisaval vse, omenim le tiste točke, ki so za našo razpravo najvažnejše.

K županu, kjer je tudi gostilna, je prišel v nedeljo popoldne novodošli učitelj. Da se z njim resno pogovori glede šole. V ta pogovor so se vmešali trije že malo od vina prehlajeni vinski bratci: Boštjan, ki je v govor vmešaval frazo: Kaj sem hotel reči, Urban, ki je prepletal svoj govor z besedama: Na priliko in Jernej, ki je na koncu privedel besedo: takole.

Kaj sem hotel reči — Boštjan je začel: »Od vas mi dozdaj še vse dopada. — Ne zamerite mi gospod učitelj, če vas v neki reči grajam, in to je v prvi, da se niste danes v primerni pesmi za pobrano bero pri farmanih v cerkvi zahvalili.«

izjeme. Zato so nepravilni in pogrešni za ključki rektorja visoke pedagoške šole v Zagrebu g. dr. Stepana Bosanca, ki prenaša v svojem članku v »Hrvatski straži« z dne 28. avgusta št. 197 »Staleška politika JUU« točko o naši obojbi lažnega nacionalizma in patriotizma le na učiteljstvo. Kaj je dalo g. dr. Bosancu povod za tako tolmačenje deklaracije, nam ni znano, ugotavljam pa, da je apliciranje deklaracije zgolj na en sam stan neobjektivno in pristrano. Ker se naslanja članek »Rana med učitelji« v 36. in 37. številki »Gorenjca« na izvajanja rektorja visoke pedagoške šole in ta izvajanja skoraj dobesedno ponatiskuje, je jasno, da so tudi v njem ti zaključki pogrešni.

S tem pa ne trdim, da ni bilo tudi v vrstah učiteljstva nekaj žalostnih primerov nacionalnega in patriotskega osumljenja in ovajanja lastnih stanovskih drugov. Vendar

Urban: »Vaš sprednik — na priliko — ni tega nikoli pozabil.«

Jernej: Drugo leto pravim ne boste nič dobili — takole.«

Boštjan: V drugič ste v beri preveč pokoncu deržali, kakor, da bi bil kmet vaš sluga — — — Drugo pot, kadar pojdeto po bero, glejte, da se z duhanom obedovje baže preskrbite (najbrž kavo in tobak), šalite se kolikor je moč s seljani, zakrožite kako posvetno pesem, hvalite žene, te vam bodo dale jaje, slanine, masla, kako pišče, šako moke, suhih češpelj in kerhlov. Kaj sem hotel reči. Če tega ne storite, vas bodo mladi in stari gospodarji pustobo imenovali in le toliko dali, kolikor ravno morejo in še to z godrnjanjem.

Jernej: Jaz rečem nadalje takole, da bi prej, ko Vam bomo derv vozili, se takole v primerni pesmi v cerkvi pri farmanih priporočili, kar je bilo od njega dni navada pri nas in tudi mora biti, ako hoče učitelj takole v topli sobi spati. — — —

Zupan, ki se je ujezil, je potolažil učitelja s temi besedami: »Naj vas to prazno berbranje tih men dobro poznanih mož; revnih bajtarjev — — — nikakor ne žali. Vsi pošteni možje, katerih je hvala Bogu večina v fari, vas čislajo in hvalijo. — Res, da je bil dozdaj učitelj v beri pravi mučenik, če se ni ljudem uklanjal, če temu ali unemu ta ali una pesem ob nedeljah ni po volji bila, ga je očitno grajal in mu le piclo meril. Temu mora sedaj konec biti. Vaše zadržanje o beri je vse hvale vredno, da se za krvavi zaslužek vaš ljudem ne hlinite in ne ližete. — — — Da se za pobrano bero pri očitni službi božji v pesmi farmanom zahvalili niste je tudi prav, ker se v temeljno božjem le Bogu, ne ljudem hvala pet sme. — — —« (Dalje prih.)

Unione čokolada Unione kakao Unione bonboni

so bili ti primeri zelo maloštevilni in so izšla skoraj vsa osumljanja in ovažanja iz krogov drugih stanov tako v mestih kakor na deželi. Istočasno ugotavljamo tudi, da se je učiteljstvo kot stan v svoji organizaciji dosledno in brezkompromisno prizadevalo za povzdigi go etičnih in moralnih vrednot v lastnih vrstah. Kolikor je bilo prijavljenih dokazanih primerov kakršnegakoli sumničnega ali ovažanja, jih je obravnavala organizacija v svojih stanovskih razsodiščih in je krivce izločila iz svojih vrst.

Kakor je rektor g. dr. Bosanac pogrešno tolmačil točko deklaracije glede nacionalizma in patriotizma, tako je prenesel tudi pomen zadnjega odstavka v točki »Prosvetna personalna politika« nepravilno samo na učiteljstvo. Ta točka deklaracije glasi dobesedno: »V vsakem posamezniku je potrebno vzgojiti čut odgovornosti pri javnem in stanovskem delu in zahtevati na odločujočih mestih samo ljudi neoporečnega poštenja«. Tudi ta odstavek se tiče prav vse javnosti. Zahteva ljudi nespornega poštenja in odločujočih mestih je bila naslovljena predvsem na vodilne osebe v državi, ki odločajo o zasledbi teh mest. Zahteva čuta odgovornosti je poudarilo učiteljstvo zaradi žalostne izkušnje, da za izvršene krivice dostikrat ni bilo mogoče najti povzročitelja in da zanje ni hotel nositi njihče odgovornosti. Ravno ta točka pa se tiče učiteljstva najmanj in je naslovljena predvsem na druge kroge.

S stališčem, poudarjam glede izvenšolskega dela, se učiteljstvo v celoti strinja, saj sta bila narodna šola in učiteljski stan, ki sta radi uvedene prakse in pritiska za izvenšolsko delo največ trpela. Učiteljstvo je bilo zato, umevno, tudi prvo, ki je javno in internopozarjalo na vseh mestih na škodljivost pretiranega dela izven šole za delo v šoli, ki je učiteljeva prva dolžnost. Zahtevalo je poleg tega polno svobodo v izbiri področja pri javnem delu. To delo pa mora biti prilagojeno razmeram in potrebam kraja in ne more ter ne sme biti diktirano.

V nadaljevanju svojega članka »Rana med učitelje« v 37. številu navaja »Gorenjec« v odstavku, ki govori posebej o razmerah na Gorenjskem tudi stavke: »Najžalostnejše pa je bilo to, da so se sicer redko ali vendar našli celo ljudje iz vrst samega učiteljstva ljudsko in srednješolskega, torej tovariši, ki so v znaku in pod masko »državotvornosti« vršili ožabno službo v denunciranju.« Apehira na uredništvo »Gorenjca«, da ta imena objavi. To je potrebno, da madež ne bo ostal po nedolžnem na ljudeh nespornega poštenja v vsakem oziru in da se trditve konkretno podpre.

V predzadnjem odstavku govori »Gorenjec« o rojstnem datumu deklaracije in pravi, da bi bilo potrebno, da bi učiteljska organizacija tako glasno kot sedaj povedala svoje stališče že tedaj, ko so morali nekateri učitelji na pot nezasluznega trpljenja, po-

tem da bi imelo učiteljstvo res ugled. Ker da so se vršili protesti učiteljstva le v pisanissimu, niso niti dosegli do odločujočih mest itd.

Ne mislimo se spuščati v polemiko, resnici in pravici na ljubo pa se čutimo dolžne ugotoviti sledeče:

Pravi rojstni datum deklaracije je leto 1926, ko si je učiteljstvo po žalostnih izkušnjah preteklosti kot stan postavilo na strogo nepolitično bazo in preosnovalo svojo organizacijo na izključno stanovski podlagi. Zaradi nezdravih razmer v prosvetno personalni politiki je bilo opetovano v položaju, da je moralo javno poudarjati vsa ta stališča. Naj navedemo samo dobo po letu 1931. Meseca novembra 1932. je bila sprejeta spomenica, ki kaže na kvarne pojave v prosvetno personalni politiki. Spomenica je bila razposlana na vsa odločujoča mesta in natisnjena v 15. št. »Učiteljskega tovariša« iz leta 1932. Vsi nagovori predsednika sekcije na predsedniških zborih in skupščinah, vsa tajniška poročila in številni članki v »Učit. tovarišu« so jasno in odločno zastopala načela, ki jih vsebuje letošnja deklaracija XV. glavne skupščine. Prav enako deklaracijo je podal predsednik sekcije v svojem programičnem nagovoru na banovinski skupščini v Ljubljani leta 1933. (»Učit. tovariš« z dne 21. sept. 1933 št. 7.) Ravno tako je poudarila vse točke letošnje deklaracije tudi resolucija IV. banovinske skupščine v Ljubljani v letu 1934. (»Učit. tov.« z dne 4. okt. 1934 št. 10.) Še več. Ta resolucija je v tako žarki luči osvetlevala storjene krivice, da objava v celoti ni bila pripuščena. Poslana je bila vsem našim dnevnikom, prineslo jo je pa le »Jutro«. V okrepitve resolucije je bila izdana meseca avgusta 1934 še posebna spomenica s konkretnimi primeri izvršenih nepravilnosti in krivic. Naravno je, da zato ni mogla v javnost. Delo učiteljske organizacije pa ni ostalo le na načelno, marveč je vse napore posvečala tudi korekturi izvršenih premostitev, upokojeitev in drugih krivic ter je s svojim delom v veliki meri tudi uspeła.

Za vse te ugotovitve imamo dokaze. Učiteljska organizacija se zaveda, da je v polni meri vršila svojo dolžnost in stala odločno na braniku stanovskih in državljanških pravic svojega članstva in vseh, tudi najtežjih časih in bo brez omahovanja stopala po tej poti tudi v bodoče. Učiteljsko združenje je javno protestiralo tudi takrat, ko je teror »najbolj poudarjal in grozil«, o čemer so svedoki tudi učiteljski stanovski in dnevni tisk. Kakšne osebnosti so spričo tega dela voditelji učiteljske organizacije lahko pričakovali za sebe ni težko zaključiti.

Uredništvo blagovoli sprejeti za izkazano ustrežljivost naša najlepša zahvalo.

Jugoslovensko učiteljsko združenje
sekcija za dravsko banovino v Ljubljani,
dne 20. septembra 1935.

Tajnik: Metod Kumelj, s. r.

Vprašanje višje učiteljske izobrazbe

Letošnje skupščine, konference in kongresi, ki so razpravljali o reformi učiteljske izobrazbe, soglašajo v zahtevi, da jo je treba tako izboljšati, kakor to terjajo vedno obsežnejše in vedno težavnejše naloge učitelja narodne šole. Naziranja se razhajajo samo glede oblike tega izboljšanja; medtem ko se nekateri zavzemajo za pedagoške fakultete ter drugi priporočajo univerzam priključene pedagoške institute, se ogrevaio tretji — in teh je največ — za docela samostojne, iz stvarnih potreb narodne šole vzrasle pedagoške akademije. Soglasnost pa je spet v naziranju — čeprav se ni izreklo na glas —, da zaenkrat iz raznih razlogov še ni misliti na skorajšnje uresničenje pedagoških akademij. Zopetna otvoritev I. letnikov na določenih učiteljskih šolah to domnevno potrjuje ter potiska ustanovitev pedagoških akademij v bodočnost.

Kakor je prav, da se pri tako dalekosežni reformi ne prenažimo, bi bilo vendarle škoda in nepopravljiva napaka, ako bi po lepih besedah držali roke križem. Delo se mora nadaljevati, in sicer v dveh pravih. Že zdaj je treba najti sposobnih mlajših ljudi, ki bi se s podpomo države doma in v tujini, teoretski in praktično pripravljali za bodoče profesorje pedagoških akademij, tako da bi nekega dne, ko ne bo več vnanjih ovir za njih ustanovitev, imeli na razpolago visoko kvalificirane strokovnjake. Po katerih vidikih bi se naj izvršila ta izbira in kakšna bi naj bila ta priprava, je vprašanje zase, s katerim se bo morala baviti tudi učiteljska organizacija vsaj toliko, da prepreči dostop nesposobnim, zgolj za mikavno akademsko karijero potezajočim se osebam. Prav tako važna pa je druga naloga, ki obstaja v tem, da se sedanje učiteljske generacije z vsemi sredstvi duhovno dvigajo in tako že vnaprej ustvarjajo pogoje za omiljenje neizogibnega trenja, ki bo nastalo med njimi in tistim učiteljskim naraščanjem, ki bo nekega dne jel dotekati s pedagoških akademij.

Toda kako omogočiti ta podvig? Jasno je, da je to najlaže s skrbno in smotno organizirano nadaljnjo izobrazbo, a prav tako jasno je, da se bo velika večina učiteljstva morala zadovoljiti s samoizobrazbo odn. s krajšimi tečaji. Radi tega bo treba v interesu uspevanja narodne šole, kakor v interesu učiteljstva, ki tudi za samoizobrazbo potre-

buje vodnikov in pomočnikov iz lastnih vrst, omogočiti najnadarjenejšim (na določenih znanstvenih področjih) potrebno višjo izobrazbo, in sicer na osnovi rigorozno izvajanega izbirnega ali kvalitetnega načela. Bojazen, da se tako odtegnete narodni šoli njene najboljše ali vsaj najnadarjenejše osebnosti, ne velja, ker bi nikakor ne šlo za odtegnitev, nego samo za njihovim posebnim zmožnostim ustrežajočo zaposlitev v sklopu narodnega šolstva. Šlo bi predvsem za vodilna mesta v organizaciji narodnega šolstva ali pa za delo, ki radi večje težavnosti in odgovornosti zahteva tudi višje izobrazbe. Vsi ti učitelji z višjo izobrazbo pa bi z druge strani morali s svojimi povečanimi silami pomagati svojim tovarišem pri njih duhovni rasti, a močje globoko prepričan je, da se bo samo bivši učitelj z vsem srcem in brez zahrbtnosti misli trudil za resničen dvig učiteljstva narodne šole.

Kje naj bi se ti učitelji izobraževali, na univerzi ali na višji pedagoški šoli? Načeloma sta jim odprti — ob izpolnitvi izvestnih pogojev — obe poti. Študij učiteljev na univerzi, glavna zahteva in najvišji ideal nekdanjih borcev za reformo učiteljske izobrazbe, pri čemer pa je igrala važnejšo vlogo težnja po povečanem stanovskem ugledu, kakor resnična korist narodne šole, je danes možen vsakemu absolviranemu učiteljskemu z odlično ali prav dobro opravljenim diplomskim izpitom, toda dostopna mu je samo pedagoška skupina z enim stranskim predmetom. Z vidika narodnega šolstva pa smatram za usodno napako, da more pričeti s študijem takoj po dovršeni učiteljski šoli, torej na osnovi šolskih redov, ne da bi se mu bilo treba poprej izkazati v praksi narodne šole. Borba učiteljstva gotovo ni šla za tem, da se poidecem omogoči boljša kariera, nego za tem, da se vsaj poidecni okornostjo z akademsko izobrazbo v korist celoti. Toda kje je jamstvo, da bo neki odlični dijak po končanih univerzitetnih študijah vobče koristil narodni šoli, odnosno, da se bo sploh hotel vrniti k nji? Kot profesor na učiteljski šoli bi z obrazovanjem učiteljskega naraščaja še najuspešneje in najposredneje stopil z njo v stik, toda le z večletno predhodno prakso v narodni šoli, za katero bi vendar pripravljaj svoje učence. Kakor so danes prilike, zelo dvomim, da bi se bivši učiteljski -

absolventje filozofske fakultete javili v službovanje na narodni šoli — čeprav bi bilo edino pravilno — ter se potem polagoma pomikali na vodilne položaje v narodnem šolstvu, bodisi kot nadzorniki ali profesorji. In verjetno je, da bodo dragocene moči utekle drugam ter se tako izgubile za narodno šolstvo. Čisto drugačen položaj bi bil, ako bi najprej nekaj let delali v narodni šoli, in šele potem, če so se tudi praktično odlično izkazali, odšli študirat na univerzo.

Seveda bi se nam tudi potem stavilo še drugo vprašanje, ki se ga pa zdaj ne dotikam ter ga omenjam samo mimogrede: ali je način pedagoškega strokovnega obrazovanja, kakršnega nudi danes univerza, prikladen za namene narodne šole. Tehnijski pomisleki niso neupravičeni, in vprašanje je, ali ni potreben manj svoboden ter v pravcu interesov bodočega udeještvovanja učiteljev primerno vezan študij.

Višja pedagoška šola v obeh pogledih bolj ustreza, čeprav ni dvoma, da je tudi ona potrebna korenite reforme. Svoje slušatelje sprejema šele po večletni praksi, študij sam pa je vezan. Ob natančnem izvajanju predpisov je za dobro in pravilno izbiro kandidata dosti jamstev: najmanj prav dober uspeh diplomskega in usposobljenostnega izpita ter odlična ocena praktičnega šolskega dela po nadzorniku. Vkljub temu bi se morali pogoji poostrižiti še toliko, da bi učitelj smel dalje študirati šele po 5-letni odlični praksi v narodni šoli in da bi moral opraviti strog sprejemni izpit, ki bi naj dokazal, da se je kandidat dovolj intenzivno bavil s študijem svoje skupine ter da je sposoben za znanstveno delo.

Višja pedagoška šola bi bila potrebna reforme tudi v tem, da bi njeni profesorji, kolikor niso že itak univerzitetni profesorji, bili polnovredno graduirani docentje, kakor se to zahteva na drugih visokih šolah ter bi se tako tudi po činu in prejemkih popolnoma izenačili z drugimi visokoškolskimi profesorji. Še važnejše bi bilo, da bi se poverilo vodstvo viš. ped. šole najodličnejšemu pedagoškemu strokovnjaku, ki ga sploh premoremo. Ta bolj vnjanja reforma bi imela nad vse blagodejne posledice tudi navznotraj, med tem ko bi na zunaj zavod pridobil na ugledu.

Najvažnejša reforma pa bi segla v samo organizacijo višje pedagoške šole, tako da bi se sedanje strokovne skupine pomnožile s tremi pedagoškimi. Kakršna je namreč višja ped. šola zdaj, pripravlja izključno za pouk na meščanskih šolah ter prav za prav niti ne zasluži svojega imena. Res, da morajo vsi slušatelji študirati tudi pedagogiko, osobito metodiko svojih učnih predmetov, toda to se vsi bolj mimogrede ter se glavna pažnja posveča delu v strokovni skupini. Trezen preudarek nam pokaže, da se mora višja pedagoška šola ravnati po potrebah narodnega šolstva, ki obrazuje poleg srednje šole, praviloma namenjene intelektualni eliti narodne mladine, in strokovnih šol, namenjenih strokovnemu šolanju, maso, ogromno večino narodne mladine. Ta je po svojih sposobnostih in po prilikah, v katerih živi, zelo diferencirana ter zahteva primerne diferenciacije tudi v celotnem sklopu narodnega šolstva, kakor nam to nazorno prikazuje sledeča preglednica.

Sklop narodnega šolstva.

Meščanska šola: šolanje nadnormalno nadarjene dece po dovršeni osn. šoli.

Narodna šola (= otroški vrtec, osnovna in višja narodna šola): šolanje normalno ali povprečno nadarjene dece.

Pomožna šola: šolanje podnormalno nadarjene in defektne dece.

Ustanove skrbstvene vzgoje (dečji domovi, zavetišča in vzgajališča).

Ustanove pošolskega obrazovanja (nadaljevalne in ljudske visoke šole).

Iz te tabele sledi, da je treba za nekatere naloge v sklopu narodnega šolstva učiteljstvo še posebej pripraviti, to je, poidecem, ki so za te naloge posebno nadarjeni, nuditi poleg njihove na učiteljski šoli pridobljene izobrazbe še neko posebno višjo izobrazbo. Za delo na meščanski šoli, kjer more bolj nadarjena deca konzimirati več snovi, je potrebna poglobitev v poedina snovna področja. Za delo na pomožni šoli, kjer je treba več pozornosti posvetiti duševnim in telesnim posebnostim (anormalnostim), se mora učitelj poglobiti v psihologijo, a tudi v medicino. Za delo v skrbstvenih ustanovah, ki imajo opravka z dečo, živečo v kakorkoli anormalnem okolju ali prihajajočo iz njega, je potrebna poglobitev v psihologijo in v sociologijo, a tudi v pravo. Tudi za delo v ustanovah pošolskega obrazovanja mladine je dodatno potrebna neka poglobitev, vendar bo v splošnem zaščala samoizobrazba, dopolnjena s primernimi strokovnimi tečaji. Pač pa je potrebna posebna poglobitev v področje celotnega vzgojstva tistim učiteljem, ki bodo ali vodili narodno šolstvo ali pa mu kazali pot k napredku pri vzgojnem, osobito pri učnem delu.

Študij, ki bi omogočil navedene poglobitve, bi se naj vršil na višji pedagoški šoli ter bi trajal po dve leti. Po završetku bi morali slušatelji opraviti predpisani diplomski izpit, ki bi jim zagotovil hitrejšo kretanje v službi in jim dal pravico napredovanja do IV/1 (po današnjem uradniškem zakonu). Poedine skupine bi bile v duhu naših izvajanj naslednje:

1. **Občepedagoška skupina.** Ona bi obsegala gradivo iz celotne pedagoške skupine ter bi služila obrazovanju bodočih sreskih šolskih nadzornikov, vadniških učiteljev in učiteljev poskusnih šol, ki jih zaenkrat sicer še ni, ki pa bi jih morali imeti vsaj v večjih mestih, po možnosti pa na vseh sedežih sreskih šolskih nadzornikov.

Pripomba. Na osnovi nedavno izišlega pravilnika se sicer morejo učitelji sami usposobiti za položaj sreskega šol. nadzornika s tem, da opravijo nadzorniški izpit. Ker pa ta pravilnik v več točkah nasprotuje Zakonu o narodnih šolah ter tudi sicer ne ustreza svojemu namenu, je upati, da bo prej ali slej ukinjen. Izboljšani pravilnik bi naj ta način kvalifikacije dopuščal samo starejšim učiteljem, ki bi jim bilo težko na stara leta drgniti šolske klopi; dočim bi se naj mlajši vsakakor šolali na višji ped. šoli ter se tako poslužili blagodati, ki jo nudi smotno pedagoško vodstvo in življenje v velikem kulturnem in pedagoškem središču. Po opravljenem diplomskem izpitu bi seveda ne mogli vsi postati niti takoj niti morda pozneje šolski nadzorniki, vadniški učitelji ter učitelji poskusnih šol, pač pa bi jih bilo treba uporabiti povsod tam, kjer je potrebno posebno večje pedagoško vodstvo, n. pr. zlasti na velikih šolah z več kakor 10 razredi. Razen tega bi se lahko zaposlili kot referente prosvetnih uprav itd. Tako bi vprav občepedagoška skupina najblagodejnejše služila zgoraj očitanim potrebam.

2. **Zdravstvenopedagoška skupina.** Ona bi obsegala gradivo iz celotne zdravstvenopedagoške skupine (pedagogika duševno-ostalih, gluhtonemih, slepih, hromih itd.) ter bi služila obrazovanju učiteljev na raznih šolah za anormalno dečo. Osnovna predavanja iz psihologije, psihopatologije, medicinske psihologije itd. bi bila vsem skupna; drugače pa bi se tvorile poedine skupine za učitelje slepih, gluhtonemih, duševnozaostalih itd. Posebna pažnja bi se v celotni skupini posvečala psihologiji in pedagogiki težko vzgojljivih otrok, kar bi pozneje slušatelje usposobilo za voditelje posvetovalnic za težko vzgojljivo dečo. Da je ta očitana zdravstvenopedagoška skupina nujno potrebna, ve vsakdo, ki pozna težko delo in veliko odgovornost učiteljev pomožnih šol vseh vrst.

3. **Skrbstvenopedagoška skupina.** Ona bi obsegala gradivo iz socialne pedagogike (vzgoja zanemarijene mladine, mladinsko skrbstvo, rodbinsko skrbstvo v zvezi s študijem sociologije, higijene, kriminalne ped. itd.) ter bi služila obrazovanju tistih učiteljev, ki bi pozneje delovali pri skrbstvenih ustanovah vseh vrst, kakor v dečjih domovih, zavetiščih, vzgajališčih ali pa v večjih mestih kot vzgojni skrbniki odn. vzgojne skrbnice. Za to področje vzgojnega udeještvovanja, ki je pri nas še jako slabo razvito, se doslej sploh ni zahtevala nikaka dodatna izobrazba, toda skrbstveno vzgojno delo je tako težavno, tako da bo treba zamudo čimprej popraviti. Skrbstveno pripravljani in izobraženi učitelji bodo morali pozneje priklicati v življenje nekaj, česar dozdaj tudi še nimamo, roditeljske in posebno materske šole.

4. **Meščanskošolske skupine,** ki jih je bilo doslej 5, naj ostanejo zaenkrat izpremenjene.

Tako reformirana višja pedagoška šola bi imela 8 strokovnih skupin, od katerih bi vsaka na svoj način služila celotnemu narodnemu šolstvu. Dosedanja v. p. š. iz mnogih razlogov ni uživala tistih simpatij učiteljstva, ki bi jih često potrebovala ter tu in tam tudi zaslužila, saj so mnogi njeni absolventje še vedno goreči poborniki interesov narodne šole, reformirana pa bi lahko bila vse do dokončne reforme učiteljske izobrazbe tista ustanova, ki bi ji morala veljati skrb in ljubezen vsega jugoslovanskega učiteljstva. Najprej se bo seveda treba boriti za skorajšno izvedbo očitane reforme, kar bi ne bilo zvezano niti s prevelikimi denarnimi žrtvami niti s posebnimi organizatoričnimi težavami. Ob enodušni volji jugoslovanskega učiteljstva bo borbi kaj hitro sledila zmaga, z njo pa dragoceno jamstvo za mogočen povzdig našega narodnega šolstva.

Gustav Šilih.

**Pelikan
RADIRKA**

ZA NAVADNE
KOPIRNE
IN BARVNE
SVINČNIKE

GÜNTHER WAGNER k. d.,

Zagreb — Poštni predal št. 94

Splošne vesti

— Praktični učiteljski izpiti na drž. učiteljski šoli in Ljubljani se bodo v oktoberskem roku začeli v petek, dne 18. oktobra 1935. ob 8. uri dopoldne. Kandidatje naj svoje pravilno opremljene prošnje za priustitev k izpitu vložijo uradnim potom pravočasno tako, da bodo vsaj do 12. oktobra 1935. v rokah izpitnega odbora, sami pa naj se zgledajo pol ure pred začetkom v direktorjevi pisarni. Zakasnele prošnje, kakor tudi zamudniki pridejo v poštev šele za prihodnji izpitni rok v aprilu. Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpošiljala. Izpiti odbor.

— Nameravana koncerta »Trboveljskega slavčaka« v Celju in Mariboru 5. in 6. oktobra sta vsled raznih ovir preložena na nedoločen čas.

NE MUČITE UCENCEV IN SEBE PRI POUKU, AMPAK UPORABLJAJTE DOBRE STENSKÉ ŠOL, SLIKE. Učiteljski dom v Mariboru vam nudí s palicami opremljene slike: JESEN, ZIMA, ŽETEV PSENICE, ČAS, BLED Ž OKOLICO. Prvi dve staneta po 70 Din, druge pa po 40 Din. Da si zamore nabaviti te slike vsaka šola, je račune možno poravnati še v računskem letu 1936./1937.

Učiteljski pravnik

— § Vprašanje A. K. v M.

1. Ali ima žena državnega vpokojenca, ki živi z možem radi družinskih sporov v ločenem gospodinjstvu in v različnih krajih, pravico do pokojnine, ako bi ji mož umrl. Sedaj jo vzdržuje mož in nima sama nobenega premoženja in zaslužka.

2. Ali se šteje v čas, ki je potreben za polaganje praktičnega izpita tudi doba, ko je bil abiturient nastavljen iz bednostnega fonda, in sicer v razredu.

Odgovor: Ad 1. Po § 147. Ur. z. pripada rodbinska pokojnina zakoniti ženi, če ni ločena po predpisih rimsko-katoliške cerkve, t. j. če ni cerkveno ločena. Zadevno je razsodil tudi v konkretnem primeru drž. svet in je vsebina razsodbe objavljena v Roč. kat. str. 183 pod VIII.

Ad 2. Dnevničarska služba in zaposlitev iz bednostnega fonda se ne šteje v čas potreben za polaganje praktičnega izpita, niti v čas za napredovanje, pa tudi ne za pokojnino.

— § Ročni Katalog 1935./1936. Na strani 24. Roč. Kat. izvolite popraviti neljubo tiskovno pomoto v datumu smrti blagopokojnega kralja Aleksandra I. t. j. iz »7.« v pravilno »9. X. 1934«.

— § Tablice »Moji prejemki«, za šol. leto 1935./1936. se dobe v knjigarnah »Učiteljske

UČITELJSKIM DRUŠTVOM NA ZNANJE!

1. Članarino naj pobirajo poverjeniki na šolah mesečno naprej.

2. Zaostalo članarino članov naj društva izterjajo od svojih članov v mesečnih obrokih.

3. Mesečne prijave naj dostavljajo društva redno in točno, najkasneje do 10. vsak mesec.

4. Članski izkazji naj bodo predloženi sekciji vsaj do 30. sept. t. l. Nadaljnji vstop in izstop članstva naj se regulira potom mesečnih prijav.

5. Dolžna članarina lanskega upravnega leta naj se poravnava čimprej.

6. Tovariši (-ice) upravitelji (-ice) se naprošajo, da intervenirajo pri kraji. šol. odborih v svrhu čim hitrejšega nakazila zaostale naročnine na »Popotnika«. Prvi številki »Popotnika« bodo priložene položnice št. 11.153 z označbo dolga in prosimo, da se jih sigurno poslužite. Sekciji dolgujejo krajevni šolski odbori na naročninah »Popotnika« nad 100.000 Din in razumeti moramo, da tako visoka terjatev znatno ovira redno poslovanje sekcije. Blagajnik.

tiskarne« po 50 para. Tovariši(-ce) naročite si jih, izpopolnite redno, da boste imeli točen pregled svoje plače in na njih tudi opozorilo, kdaj vam dospo poviški — napredovanja.

Tovariše predsednike, katerim sem lansko leto poslal tiskavnice in mi niso še sporočili, prosim za obvestilo, kako se je obnesla tiskovina.

Naša gospodarska organizacija

— § Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za mesec maj—september 1935. Darila: Antonija Šijanec, učit. v Radvanju, 10 Din; J. Kontler, šol. upr., Koprivnik, namestu venca na grob tov. Zalajju 50 Din; zbirka ob priliki slovesa od priljubljenega nadzornika g. Ivana Tomažiča pri Sv. Trojici v Slov. gor. 100 Din; Hilda Skaza, učit., Sv. Tomaž pri Ormožu, 40 Din; Savez nabavlj. zadruga v Beogradu 500 Din; A. Hren, šol. upr., Studenci pri Mariboru, nabral o priliki razvitja prapora PJS v Studencih 232 Din; darila v penzionatu UD 190 Din; učit. društvo za ptujski okraj na članarini 386 Din. Vsem darovalcem iskrena zahvala!

Gospodarska podjetja: zemljevidi 5278 Din; slike 76.50 Din. Na deležih je bilo vplačanih 845 Din. Mirko Kožuh, blagajnik U.D.

Mladinska matica

— mm Ocenj o knjigah Mladinske matice sta izšli tudi v »Slovenskem učitelju« in v »Vrtcu«. Ocenj sta kratki, a razmeroma usodni. Kritiki v »Vrtcu« izražajo željo, da bi se čtivo bolj usmerilo na versko in etično stran. V Slobodnjakovem Slovenskem slovarstvu prištevava avtor Lovrenčičevo »Tiho življenje«, ki je izšlo v naših publikacijah med 3 najzanimivejše Lovrenčičeve prozaične poizkuse in dostavlja, da je »Tiho življenje« zanimivo kot poizkus modernizirane stare goriške in gorenjske legende. Letošnja prva številka

»Jugoslovenčeta« posnema iz »Krešnice« članek »Nekdanji velikani na zemlji«, »Male crikvene i šolske novine«, ki jih izdajajo Gradskiškanski Hrvatje v Avstriji pa prenaša prevod Ahačičeve »Pesmi brez konca«, ki je izšla v »Našem rodu«. V novi 3. številki za srednje šole, je izšla Balada o brinovki od Srečka Kosovela, ki je izšla pred časom v »Našem rodu«, »Šimov Lipe«, ki je v »Našem rodu« tako ugajal izda Kristina Hafnarjeva tudi v knjigi.

KOLIKO NAROČNIKOV NA »NAŠ ROD« JE BILO V TVOJEM RAZREDU LANI? LETOS PRIDOBI VSAJ ENEGA VEČ!

— mm Poverjenikom in naročnikom »Našega roda« naznanjamo, da se uprava glede na sklepe odbora in vpeljanega sistema plačevanja ne more in ne sme ozirati na naročila brez vplačanega denarja. Le kdor pošlje denar, je zabeležen kot naročnik naših publikacij. M. M. izdaja svoje publikacije brez vsakega dobička, zato pa ne more prevzemati tudi nikakega rizika. Prosimo, da se to upošteva.

TA TEDEN naj bo posvečen agitaciji za »Naš rod« in naše publikacije. Lanj smo dosegli 22.000 naročnikov, letos moramo iti še više. V vsakem razredu mora biti vsaj en naročnik več, to naj bo naša maksima. Lanj je bilo nekaj šol brez »Našega roda«, letos tega ne sme biti. Tovariši, pokažimo, da se zavedamo velike kulturne misije te naše ustanove, na katero smo lahko ponosni!

Za 2250 Din dobijo naši naročniki celoten letnik »Našega roda« in 4 knjige.

»Naš rod« izide letos na boljšem papirju in bo izredno bogato ilustriran. Prav tako bogato bodo ilustrirane tudi vse 4 knjige.

Kot glavna povest bo izhajala skozi ves letnik izredno lepa in napeta povest Toneta Seliškarja »Bratovščina Sinjega galeba«, katere dejanje se vrši na našem Jadranu. Tudi za najmlajše bo preskrbljeno letos v veliki meri.

Sotrudništvo so obljubili uredništvu naši najboljši pesniki, pisatelji in ilustratorji. Prav zanimiv bo tudi poučni del lista, ki bo beležil tudi vse dnevne zanimivosti doma in po svetu.

Za naročnike ugankarje bodo razpisane tudi lepe nagrade v vrednosti nekaj tisoč dinarjev. Lepe nagrade v živalih bodo razpisali tudi letos mladi rejci malih živali.

Šolski radio

— II. teden. V torek, dne 8. oktobra bo predaval g. prof. Grafenauer Fran: »Ob obletnici smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.« II.—III.

V petek, dne 11. oktobra bo predaval g. France Uršič »O slovenski Koroški«. Pokazal nam bo najlepši del in središče Koroške: Celovec, Gospo Sveto in okolico Vrbskega jezera. II.—III.

V kmetijskem radiu bo v nedeljo, dne 6. oktobra ob 7.30 predaval g. inž. Sadar Vinčko: Kmetijska posvetovalnica.

Stanovska organizacija JUU iz društev: Vabila

— JUU SRESKO DRUŠTVO V LOGATCU bo zborovalo 12. oktobra t. l. v osn. šoli na Rakeku. Začetek točno ob 8. uri. — Na dnevnem redu je situacijsko poročilo in poročilo o predsedniškem zboru v Ljubljani, poročilo banovinske in državne skupščine, predavanje o Bolgariji in Turčiji (ref. tov. Pavčič) in slučajnosti. — Udeležba obvezna! Odbor.

— JUU SRESKO UČIT. DRUŠTVO SV. LENART V SLOVENSkih GORICAH bo zborovalo dne 12. oktobra 1935. pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah ob 10. uri dopoldne. Dnevni red bo sledeči: 1. Otvoritev. 2. Poročilo društvenih funkcionarjev. 3. Poročilo nadzorne odbora. 4. Poročilo o banovinski in državni skupščini. 5. Članarina za leto 1935./36. 6. Tekoča vprašanja. 7. Slučajnosti. Naj se ravno v teh težkih časih pokaže naša stanovska zavednost in zato se pričakuje polnoštevilna udeležba. Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA VZHODNI DEL bo imelo občni zbor dne 7. oktobra 1935. ob 9. uri dop. v dvorani OUZD na Miklošičevi c. v Ljubljani. Dnevni red: 1. Komemoracija za pok. kraljem Aleksandrom. 2. Poročilo o banovinski in državni skupščini. 3. Občni zbor. 4. Slučajnosti in samost. predlogi. Pripravite predloge glede situacijskega poročila in s polnoštevilno udeležbo dokažite stanovsko zavest, ki je sedaj absolutno nujna. Odbor.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

* V ITALIJI so mladinske organizacije dosegle menda višek. Po statistiki izgledajo takole: združenje »Balila« ima 1.913.144 dekčkov in 1.665.200 deklic. — Avantgardisti imajo 568.079 moških in 250.863 ženskih. — Skupno 4.379.286 članov. Število članov se je od preteklega leta povečalo za 737.585.

* V AVSTRIJI odpuščajo poročene učitelje in jim znižujejo plače. Na Dunaju je bilo od 2000 poročenih upokojenih 1200. Predvsem upokojajo one, ki imajo vsaj 450 šilingov mesečne plače. Na njihova mesta je bilo imenovanih 350 novih »cenenih«, ki imajo na mesec samo 120 šilingov.

* V ŠVEDSKI imajo tudi hiperprodukcijo učiteljev, zato so znižali število v zavod sprejetih na 20. — Učiteljska organizacija je protestirala proti premeščanju učiteljev iz kraja v kraj. Učiteljstvo plačujejo občine. Plača

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V ŠOSTANJU je imelo občni zbor in zborovanje dne 21. septembra 1935. v Šostanju. Navzočih 87,5% članstva.

Tov. predsednik otvori zborovanje v znamenju težkih časov, kot posledico srojetih poročil o znižanju naših dohodkov.

Nato so se obravnavali dopisi od zadnjega zborovanja do danes. Pri banovinski skupščini kakor tudi pri državni je zastopal naše društvo tov. predsednik, ki poda tozadevno poročilo, katerega vzame članstvo na znanje. Posebno zadoščenje imamo radi tega, da je glavna skupščina v Sarajevu izpadla letos dostojanstveno in da so bile razprave primerne našemu stanu. Upanje je, da so razmere v združenju toliko sanirane, kar je predvsem zasloga tov. Dimnika, da bo od sledj vladal tudi v naši organizaciji red. Urediti bo še razmere v Savski banovini, kjer vlada hudo nasprotstvo med sekcijsko upravo in opozicijo kar je tudi medtem že urejeno. Op. uredništva).

Nato poročajo funkcionarji društva. Posebno se poudarja nad vse dobra udeležba na zborovanjih. Nadzorni odbor predlaga tov. blagajničarki kot tudi ostalemu odboru razrešnico, kar članstvo z odobravanjem sprejme. Članarina se določi za prihodnje leto 170 Din.

Sledilo je predavanje tov. Menharta: »Dosedanje delo učitelja na vasi«, za tem pa tov. Menceja: »Šmernice bodočemu delu učitelja na vasi«. Članstvo je sledilo referatoma z velikim zanimanjem. Sledil je sklep: Vsi, ki se zanimajo za delo učitelja (-ice) na vasi se sestanejo 5. oktobra v Velenju. Za prihodnje zborovanje bo preskrbel odsek za ženska vprašanja referat, na eno naslednjih zborovanj bomo povabili tov. Vranca iz Maribora.

Pri slučajnostih smo se podrobno pogovorili o položaju, v katerega pridemo s 1. oktobrom. Tov. predsedniku se dajo navodila za sejo predsednikov v Ljubljani.

Tov. Jenko prosi, naj društvo poizkuša potom sekcije doseči vštete dobe nastavitve iz bednostnega fonda v čas, ki je potreben za polaganje praktičnega izpita.

Ker učiteljstvo ne dobiva — odnosno nerodno prejema stanarino, naj izposluje sekcija na merodajnih mestih ukinitve uslužb. davka potom računovodstva, ker po tozadevnih predpisih odteguje davek dotičnik, ki izvršuje izplačila.

R. Macarol, tajnik. I. Vrečko, predsednik.

Novosti na knjižnem trgu

— k Prospekti za šilihov mladinski roman »Beli dvor«. Vsi tovariši(-ce), ki so prevzeli nabiranje predplačnikov, se vljudno naprošajo, da nabrane in pravilno izpolnjene prijavnice takoj odpošljejo, ker je s 1. oktobrom potekel prijavnj rok. Vsaka šola naj bi naročila po en izvod vsaj za šolsko knjižnico, učiteljstvo pa bi naj priporočalo, da se prijavi tudi druge v dotičnem kraju obstoječe knjižnice. Mladinski roman »Beli dvor« zasluži po svoji vsebini, ki pravilno in pravično osvetljuje požrtvovalno delo slovenskega učitelja, vso podporo, da bo mogel iziti.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Start trg 9

priporoča: naočnike, čipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

KNJIGARNA »UČITELJSKE TISKARNE«

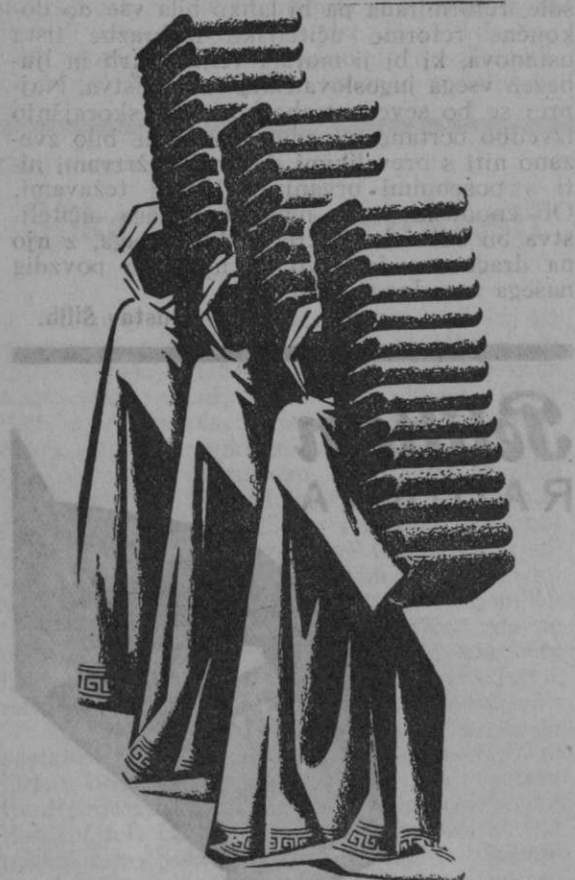
registrirane zadruga z omeji. zavezo

Ljubljana Frančiškanska ulica št. 6

PODRUŽNICA MARIBOR, palača banovinske hranilnice

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo pisarniških in šolskih potrebščin. Lastna izdelovalnica šolskih zvezkov. Knjigar na sprejema naročila za knjige iz inozemstva, za vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna!

Prihajamo zopet z modnimi novostmi za jesensko sezijo

**Velemanufaktura
A. & E. Skabernè
Ljubljana**